

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 29.4.2003
KOM(2003) 219 endelig

2003/0084 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

om ændring af direktiv 2002/96/EF om affald af elektrisk og elektronisk udstyr

(forelagt af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

1. INDLEDNING

1.1. Overblik over finansieringsforpligtelserne i henhold til direktivet om affald af elektrisk og elektronisk udstyr

Europa-Parlamentets og Rådet vedtog for nylig direktiv 2002/96/EF om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE)¹. Direktivet indeholder foranstaltninger med sigte på indsamling og miljøvenlig behandling af WEEE.

Det er producenterne af elektrisk og elektronisk udstyr, som skal finansiere indsamling², behandling, genbrug, genvinding og miljøvenlig bortskaffelse af WEEE. Direktivet skelner mellem affald fra **private husholdninger** og fra **andre end private husholdninger** på den ene side og mellem **'nyt'** og **'historisk' affald** på den anden side. 'Nyt' affald er affald af produkter, som markedsføres efter 13. august 2005. 'Historisk' affald er affald af produkter, som er markedsført før denne dato.

Producenterne er individuelt ansvarlige for finansiering af **'nyt' affald**. Det gælder både for affald *fra husholdninger* og *fra andre end husholdninger*³.

For så vidt angår finansieringen af **'historisk' affald**, er der en forskel mellem affald fra private husholdninger og fra andre end husholdninger.

- Finansieringen af **'historisk'** affald fra *husholdninger* skal komme fra "...alle de producenter, der er på markedet, når de respektive omkostninger påløber, bidrager forholdsmæssigt til, f.eks. i forhold til deres markedsandel per type apparat⁴."
- Finansieringen af **'historisk'** affald fra *andre end husholdninger* "sørger producenterne for finansiering af omkostningerne ved håndteringen. Alternativt kan medlemsstaterne bestemme, at andre brugere end private husholdninger gøres helt eller delvis ansvarlige for denne finansiering. Producenter og andre brugere end private husholdninger kan uden hensyntagen til bestemmelserne i dette direktiv indgå aftaler om andre finansieringsordninger⁵."

Det betyder, at der for historisk affald fra *husholdninger* findes kollektive ordninger, hvor producenter af nye produkter betaler for finansieringen af gamle produkter. For historisk affald fra *andre end husholdninger* gælder der i princippet et individuelt system, hvor producenter af gamle produkter betaler for finansieringen af deres egne produkter, der er markedsført på et tidligere tidspunkt⁶.

¹ EFT L 37 af 13.2.2003, s. 24.

² Producenternes finansieringsforpligtelse for indsamling af udstyr fra *private* husholdninger gælder først fra indsamlingspunktet.

³ Direktiv 2002/96/EF om affald af elektrisk og elektronisk udstyr, artikel 8, stk. 2, og artikel 9, første stykke, EFT L 37 af 13.2.2003, s. 24.

⁴ Direktiv 2002/96/EF om affald af elektrisk og elektronisk udstyr, artikel 8, stk. 3, EFT L 37 af 13.2.2003, s. 24.

⁵ Direktiv 2002/96/EF om affald af elektrisk og elektronisk udstyr, artikel 9, andet stykke, EFT L 37 af 13.2.2003, s. 24.

⁶ Det gælder kun for den mulighed, der er beskrevet i dette afsnit, dvs. hvis producenterne betaler, og brugerne ikke holdes ansvarlige, og der ikke er indgået nogen andre finansieringsaftaler. Alternativterne

De følgende afsnit gælder kun for historisk affald fra andre kilder end husholdninger.

1.2. Finansieringsreglernes virkning for historisk affald fra andre kilder end husholdninger

Tilbagebetalingspligten for affald af udstyr, der er markedsført tidligere, indfører et ansvar med tilbagevirkende kraft, som der ikke er taget højde for. Byrdens størrelse varierer alt efter mængden af udstyr, som en virksomhed har solgt tidligere. Der vil være tale om ekstra store byrder for virksomheder, som har solgt mange enheder og hvis salg er for nedadgående. Nye virksomheder pålægges ikke nogen byrder.

Der er blevet udtrykt bekymring over, at virksomheder, som allerede er i vanskeligheder, kunne blive drevet til konkurs, hvis deres tilbagebetalingspligt er forbundet med store omkostninger. Alle omkostninger ved tilbagebetalingspligten vil afspejle sig i de berørte virksomheders regnskaber.

2. DEBATTEN I EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Kommissionens oprindelige forslag⁷ overlod finansieringen af historisk affald fra andre kilder end husholdninger til "kontraktlige aftaler, der indgås på købstidspunktet mellem producenten og brugeren af det pågældende udstyr." Ved førstebehandlingen blev denne bestemmelse ændret til formuleringen "skal producenterne sørge for finansiering af omkostningerne ved håndteringen." Denne formulering kunne på det pågældende tidspunkt accepteres af alle institutioner.

Det var først i slutfasen for vedtagelsen af WEEE-direktivet, at institutionerne blev opmærksomme på de økonomiske konsekvenser af direktivets artikel 9. Da der ikke blev fremsat nogen ændringsforslag til denne artikel ved andenbehandlingen, var det ikke muligt at ændre teksten i denne fase. Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen enedes dog om en fælles erklæring⁸:

"Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen, der har bemærket, at artikels 9 nuværende ordlyd har givet anledning til bekymring for så vidt angår de mulige finansielle følger for producenterne, erklærer at have til hensigt sammen at undersøge disse spørgsmål ved førstgivne lejlighed. Såfremt disse bekymringer viser sig at være begrundede, bekræfter Kommissionen at have til hensigt at fremsætte forslag til ændring af direktivets artikel 9. Parlamentet og Rådet forpligter sig til at behandle et sådant forslag hurtigt i overensstemmelse med deres respektive interne procedurer."

Dette forslag er en opfølgning til denne erklæring.

er dog kun muligheder og ændrer ikke ved producenternes grundlæggende forpligtelse, så alternativerne behandles ikke i det følgende.

⁷ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om affald af elektrisk og elektronisk udstyr, KOM(2000) 347, EFT C 365 E af 19.12.2000, s. 184.

⁸ EFT L 37 af 13.2.2003, s. 39.

3. FORSLAGETS TIMING

Rådet, Parlamentet og Kommissionen understregede behovet for at undersøge spørgsmålet ved førstgivne lejlighed. Sagen haster, da den reviderede tekst skal vedtages, inden WEEE-direktivet overtages som national lovgivning i medlemsstaterne, dvs. før 13. august 2004. Ellers vil al national lovgivning, som vedtages til denne dato, skulle ændres. Sagens hastende karakter er også en af grundene til, at Kommissionen ikke har gennemført en separat undersøgelse.

4. DEN FORESLÅEDE REVISION

4.1. Revisionens omfang

Nærværende forslag er begrænset til at tydeliggøre reglerne vedrørende finansiering af historisk affald fra andre kilder end husholdninger i artikel 9 for at imødegå betænkelighederne i forbindelse med artiklens økonomiske virkning. Forslaget ændrer ikke nogen af reglerne vedrørende affald fra husholdninger. Reglerne ændrer heller ikke det individuelle ansvar, der gælder vedrørende finansiering af nyt affald fra andre kilder end husholdninger, eller nogen af WEEE-direktivets andre aspekter.

4.2. Revisionens omfang

Forslaget flytter ansvaret for at finansiere historisk affald fra andre kilder end husholdninger fra producenterne af det udtjente udstyr til de producenter, som leverer et nyt produkt, hvis der findes et nyt produkt. For så vidt angår historisk affald, som ikke erstattes med nye produkter, er det andre brugere end private husholdninger, der har ansvaret. Det sikres ved at ændre det første punktum i artikel 9, andet stykke, i WEEE-direktivet, som vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet, så det affattes som følger.

“Medlemsstaterne sikrer, at finansiering af omkostningerne i forbindelse med håndtering af WEEE af produkter, der markedsføres før den 13. august 2005 (historisk affald), sker i overensstemmelse med de [to] følgende afsnit.

Hvis historisk affald erstattes af tilsvarende produkter eller produkter, som tjener samme formål, sørger producenterne af de nye produkter for finansiering af omkostningerne på det tidspunkt, hvor produkterne leveres. Alternativt kan medlemsstaterne bestemme, at andre brugere end private husholdninger gøres helt eller delvis ansvarlige for denne finansiering.

Finansiering af omkostningerne i forbindelse med andet historisk affald påhviler andre brugere end private husholdninger.”

4.3. Begrundelsen for den foreslåede revision

Da forligsmødet fandt sted, var industriens hovedargument, at regnskabsregler kunne indebære et krav om visning af skyldige omkostninger i forbindelse med finansieringspligten, som ville forfalde til betaling i fremtiden, efterhånden som historisk udstyr blev til affald. Det frygtedes, at det kunne udgøre en trussel for den økonomiske levedygtighed af virksomheder, som allerede var i vanskeligheder. Det bør bemærkes, at visning af skyldige omkostninger (eller ej) ikke påvirker den faktiske pengestrøm i forbindelse med finansieringspligten. Pengestrømmen bestemmes af finansieringspligten og ikke af den efterfølgende bogføring, som udelukkende viser, at der er en forpligtelse. Det er derfor finansieringspligten, som nærværende forslag fokuserer på.

Med henblik på at undgå, at virksomheder med en stor markedsandel tidligere pålægges en urimelig byrde, er ansvaret for finansiering af tilbagetagningen af historisk udstyr blevet ændret, så det ikke længere påhviler producenten af det udtjente udstyr.

I nærværende forslag sker det ved, at ansvaret flyttes fra producenten af det udtjente udstyr til producenten af nyt udstyr, når der sælges et nyt produkt, som erstatter produkter af en tilsvarende type, eller som tjener samme formål. Den økonomiske virkning for producenter begrænses til omkostningerne i forbindelse med udtjent udstyr, som tages tilbage, når et nyt produkt sælges. Disse omkostninger påløber således kun, hvis en virksomhed sælger et nyt produkt. Herudover kan der være tale om historisk affald, som ikke erstattes af et nyt produkt. I dette tilfælde er andre brugere end private husholdninger ansvarlige for at finansiere tilbagetagningsomkostningerne. Disse ændringer løser også problemet med forældreløst affald fra virksomheder, som ikke findes længere.

Denne flytning af ansvaret kan opfattes som værende i strid med princippet om, at forureneren betaler. Man bør dog bemærke, at på det tidspunkt, hvor det historiske affald blev markedsført, var der ingen forureneren betaler-lovgivning i stil med reglerne for nyt udstyr i direktiv 2002/96/EF. Den tidligere lovgivning kan derfor anses for at have været i strid med forureneren betaler-princippet. Det kan dog være vanskeligt at fastslå, om det er producenten eller brugeren, der er forureneren. Man kan derfor diskutere, om det er en korrekt anvendelse af forureneren betaler-princippet at placere ansvaret hos producenten af det oprindelige udstyr. Uanset hvilket synspunkt man anlægger, vil det være umuligt at korrigere denne situation uden at der skabes en økonomisk forpligtelse med tilbagevirkende kraft med alle de konsekvenser, der er nævnt i det foregående. Sammenfattende kan siges, at forslaget ikke er mere i modstrid med forureneren betaler-princippet end den tidligere retlige situation, og man må vælge mellem at acceptere denne historiske uligevægt eller at skabe en økonomisk forpligtelse med tilbagevirkende kraft med alle de konsekvenser, der er nævnt i det foregående.

Forslaget har ikke nogen indvirkning på design-incidenter, da det kun omfatter affald af produkter, som allerede er solgt og i brug, før WEEE-direktivets finansieringsforpligtelser træder i kraft.

4.4. Nærhedsprincippet

Forslaget overlader det til medlemsstaterne at fastsætte nøjere bestemmelser. Det giver også medlemsstaterne mulighed for at fastsætte nøjere regler for brugernes forpligtelser i forbindelse med indsamling af udstyr. Så længe de overordnede principper for finansiering harmoniseres, forventes der ingen fordrejning af konkurrencen på det indre marked. Derfor bør nærhedsprincippet anvendes.

5. DIREKTIVETS ØKONOMISKE, MILJØMÆSSIGE OG SAMFUNDSMÆSSIGE FØLGER

5.1. Evaluering af økonomiske fordele og ulemper samt konsekvenser for virksomhederne

Den foreslåede revision forventes at nedbringe omkostningerne ved gennemførelse af WEEE-direktivet lidt, idet virksomheder, der har en faldende markedsandel, ikke pålægges en potentielt uforholdsmæssig økonomiske byrde som følge af deres forpligtelser i henhold til den nuværende udgave af artikel 9.

De samlede omkostninger i forbindelse med finansiering af indsamling, behandling, genbrug, genvinding og nyttiggørelse af historisk affald fra andre kilder end husholdninger forventes ikke at blive ændret nævneværdigt. I Kommissionens oprindelige forslag⁹ blev prisen for disse operationer anslået til EUR 100-200 mio. pr. år for de 15 EU-medlemslande. Hvis man går ud fra en gennemsnitlig levetid på 10 til 20 år, kunne forpligtelserne jf. artikel 9 i den nuværende udgave af WEEE-direktivet løbe op i EUR 1-4 mia. Det understreges dog, at det er et groft skøn, da der er meget få oplysninger til rådighed om omkostningerne ved at indsamle og nyttiggøre udstyr fra andre brugere end husholdninger.

5.2. Evaluering af miljøfordele

Miljøfordelene er de samme som for den nuværende udgave af WEEE-direktivet. Det skyldes, at forslaget kun påvirker finansieringsmåden for historisk affald fra andre kilder end husholdninger.

5.3. Sociale aspekter

Forslaget modvirker eventuelt et tab af arbejdspladser, som kunne være den indirekte virkning af uforholdsmæssigt store byrder for virksomheder, som havde en større markedsandel tidligere.

5.4. Evaluering af virkningen på tiltrædelses- og kandidatlande

Direktivet forventes at nedbringe de økonomiske og samfundsmæssige omkostninger i forbindelse med direktiv 2002/96/EF i tiltrædelses- og kandidatlandene på samme måde som i de nuværende medlemsstater. Forslaget forventes at være miljøneutralt.

⁹ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om affald af elektrisk og elektronisk udstyr, KOM(2000) 347, EFT C 365 E af 19.12.2000, s. 184.

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

om ændring af direktiv 2002/96/EF om affald af elektrisk og elektronisk udstyr

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 175, stk. 1,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹⁰,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg¹¹,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget¹²,

efter proceduren i traktatens artikel 251¹³, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I løbet af vedtagelsesproceduren for Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/96/EF af 27. januar 2003 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr¹⁴ blev der udtrykt bekymring for så vidt angår mulige økonomiske følger af formuleringen af direktivets artikel 9 for producenter af det pågældende udstyr.
- (2) Ved mødet i Forligsudvalget den 10. oktober 2002 om direktivet erklærede Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen i en fælles erklæring deres hensigt sammen at undersøge spørgsmålene i forbindelse med artikel 9 i direktiv 2002/96/EF vedrørende affald af elektrisk og elektronisk udstyr fra andre brugere end husholdninger ved førstgivne lejlighed.
- (3) I overensstemmelse med den fælles erklæring har Kommissionen undersøgt de finansielle følger for producenter ud fra den nuværende formulering af artikel 9 i direktiv 2002/96/EF og har konstateret, at tilbagetagelsespligten for udtjent udstyr, som er markedsført tidligere, udløser en økonomisk forpligtelse med tilbagevirkende kraft, som der ikke er taget højde for, og som sandsynligvis udgør en alvorlig økonomisk trussel mod visse producenter.

¹⁰ EFT C [...] af [...], s. [...].

¹¹ EFT C [...] af [...], s. [...].

¹² EFT C [...] af [...], s. [...].

¹³ EFT C [...] af [...], s. [...].

¹⁴ EFT L 37 af 13.2.2003, s. 24.

- (4) For at imødegå denne trussel bør det økonomiske ansvar for indsamling, behandling, genbrug, nyttiggørelse og genvinding af udtjent udstyr fra andre brugere end private husholdninger, der er markedsført før den 13. august 2005, bæres af producenterne i forbindelse med levering af nye produkter, som erstatter produkter af en tilsvarende type, eller som tjener samme formål. Hvis udtjent udstyr ikke erstattes med nye produkter, er det brugerne, der har det økonomiske ansvar. Medlemsstaterne, producenterne og brugerne bør have mulighed for at anvende alternative ordninger.
- (5) Direktiv 2002/96/EF bør ændres i overensstemmelse hermed.
- (6) I henhold til artikel 17 i direktiv 2002/96/EF sætter medlemsstaterne de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 13. august 2004. Med henblik på at undgå en ændring af den lovgivning, medlemsstaterne har vedtaget før denne dato, bør dette direktiv vedtages hurtigst muligt og gennemføres i medlemsstaternes lovgivning samtidig med direktiv 2002/96/EF -

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

Artikel 9 i direktiv 2002/96/EF affattes således:

"Artikel 9

Finansiering af WEEE fra andre brugere end private husholdninger

1. Medlemsstaterne sikrer, at producenterne senest den 13. august 2005 sørger for finansiering af omkostningerne ved indsamling, behandling, nyttiggørelse og miljørigtig bortskaffelse af WEEE fra andre brugere end private husholdninger af produkter, der markedsføres efter den 13. august 2005.

Medlemsstaterne sikrer, at finansiering af omkostningerne i forbindelse med håndtering af WEEE af produkter, der markedsføres før den 13. august 2005 (historisk affald), sker i overensstemmelse med de [to] følgende afsnit.

Hvis historisk affald erstattes af tilsvarende produkter eller produkter, som tjener samme formål, sørger producenterne af de nye produkter for finansiering af omkostningerne på det tidspunkt, hvor produkterne leveres. Alternativt kan medlemsstaterne bestemme, at andre brugere end private husholdninger gøres helt eller delvis ansvarlige for denne finansiering.

Finansiering af omkostningerne i forbindelse med andet historisk affald påhviler andre brugere end private husholdninger.

2. Producenter og andre brugere end private husholdninger kan uden hensyntagen til bestemmelserne i dette direktiv indgå aftaler om andre finansieringsordninger."

Artikel 2

Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 13. august 2004. De underretter straks Kommissionen herom.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

Artikel 3

Dette direktiv træder i kraft på dagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 4

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand